Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 5. septembra 2019 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Justičná spolupráca v trestných veciach – Smernica (EÚ) 2016/343 – Článok 4 ods. 1 – Prezumpcia neviny – Verejné vyhlásenia o vine – Dohoda uzavretá medzi prokurátorom a páchateľom – Vnútroštátna judikatúra, ktorá stanovuje identifikáciu obvinených osôb, ktoré takúto dohodu neuzavreli – Charta základných práv – Článok 48“

Vo veci C-377/18,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Specializiran nakazatelen săd (Špecializovaný trestný súd, Bulharsko) z 31. mája 2018 a doručený Súdnemu dvoru 8. júna 2018, ktorý súvisí s trestným konaním proti:

AH,

PB,

CX,

KM,

PH,

za účasti:

MH,

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory A. Arabadžiev, sudcovia T. von Danwitz a C. Vajda (spravodajca),

generálny advokát: H. Saugmandsgaard Øe,

tajomník: M. Aleksejev, vedúci oddelenia,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 13. marca 2019,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– nemecká vláda, v zastúpení: pôvodne T. Henze, E. Lankenau a M. Hellmann, splnomocnení zástupcovia, neskôr E. Lankenau a M. Hellmann, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: bulharčina.

– talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci S. Faraci, avvocato dello Stato,

– Európska komisia, v zastúpení: R. Troosters a Y. G. Marinova, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 13. júna 2019,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 4 ods. 1 prvej vety smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/343/EÚ z 9. marca 2016 o posilnení určitých aspektov prezumpcie neviny a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 65, 2016, s. 1) v spojení s odôvodnením 16 prvou vetou a odôvodnením 17 tejto smernice.

2 Tento návrh bol podaný v rámci trestného konania začatého proti AH, PB, CX, KM a PH, ktorého predmetom bola ich údajná príslušnosť k organizovanej zločineckej skupine.

Právny rámec

Právo Únie

Charta

3 Článok 48 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), nazvaný „Prezumpcia neviny a právo na obhajobu“, stanovuje:

„1. Každý, kto je obvinený, sa považuje za nevinného, kým jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

2. Každý, kto je obvinený, má zaručené právo na obhajobu.“

4 Vysvetlivky k Charte (Ú. v. EÚ C 303, 2007, s. 17) v súvislosti s článkom 48 Charty spresňujú, že toto ustanovenie zodpovedá článku 6 ods. 2 a 3 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd podpísaného v Ríme 4. novembra 1950 (ďalej len „EDĽP“).

5 Článok 52 Charty s názvom „Rozsah a výklad práv a zásad“ vo svojom odseku 3 stanovuje:

„V rozsahu, v akom táto charta obsahuje práva, ktoré zodpovedajú právam zaručeným v [EDĽP], zmysel a rozsah týchto práv je rovnaký ako zmysel a rozsah práv ustanovených v uvedenom dohovore. Toto ustanovenie nebráni tomu, aby právo Únie priznávalo širší rozsah ochrany týchto práv.“

Smernica 2016/343

6 Podľa odôvodnení 1, 4, 5, 9, 10, 16 a 48 smernice 2016/343:

„(1) Prezumpcia neviny a právo na spravodlivý proces sú zakotvené v článkoch 47 a 48 [Charty], článku 6 [EDĽP], článku 14 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ICCPR) a článku 11 Všeobecnej deklarácie ľudských práv.

…

(4) Uplatňovanie zásady [vzájomného uznávania rozsudkov a iných súdnych rozhodnutí] vychádza z predpokladu, že členské štáty majú vzájomnú dôveru v trestnoprávne justičné systémy ostatných členských štátov. Rozsah zásady vzájomného uznávania závisí od viacerých parametrov, medzi ktoré patria mechanizmy ochrany práv podozrivých a obvinených osôb a spoločné minimálne normy potrebné na uľahčenie uplatňovania uvedenej zásady.

(5) Hoci členské štáty sú zmluvnými stranami EDĽP a ICCPR, skúsenosti ukazujú, že táto skutočnosť sama osebe nezabezpečuje vždy dostatočný stupeň dôvery v systémy trestného súdnictva iných členských štátov.

…

(9) Účelom tejto smernice je posilniť právo na spravodlivý proces v trestnom konaní, a to stanovením spoločných minimálnych pravidiel týkajúcich sa určitých aspektov prezumpcie neviny a práva byť prítomný na súdnom konaní.

(10) Zavedením spoločných minimálnych pravidiel ochrany procesných práv podozrivých a obvinených osôb si táto smernica kladie za cieľ posilniť vzájomnú dôveru členských štátov v svoje systémy trestného súdnictva, a tým uľahčiť vzájomné uznávanie rozhodnutí v trestných veciach. Takéto spoločné minimálne pravidlá môžu tiež odstrániť prekážky voľného pohybu občanov na území členských štátov.

…

(16) Prezumpcia neviny by bola porušená, keby sa vo verejných vyhláseniach orgánov verejnej moci alebo v súdnych rozhodnutiach, ktoré nie sú rozhodnutiami o vine, označovala podozrivá alebo obvinená osoba za vinnú, ak tejto osobe ešte nebola preukázaná vina zákonným spôsobom. Takéto vyhlásenia a súdne rozhodnutia by nemali vzbudzovať dojem, že táto osoba je vinná. Tým by nemali byť dotknuté úkony v rámci trestného stíhania, ktorých cieľom je preukázať vinu podozrivej alebo obvinenej osoby, ako napríklad obžaloba, a nemali by byť ani dotknuté súdne rozhodnutia, v dôsledku ktorých sa stane vykonateľným podmienečný trest, a to pod podmienkou, že je dodržané právo na obhajobu. Nemali by tým byť dotknuté ani predbežné rozhodnutia procesnej povahy, ktoré prijmú justičné alebo iné príslušné orgány a ktoré sú založené na podozrení alebo usvedčujúcich dôkazoch, ako sú napríklad rozhodnutia o väzbe, pod podmienkou, že takéto rozhodnutia neoznačujú podozrivú ani obvinenú osob[u] za vinnú. Pred prijatím predbežného rozhodnutia procesnej povahy môže mať príslušný orgán najprv povinnosť overiť, či existujú dostatočné usvedčujúce dôkazné prvky v neprospech podozrivej alebo obvinenej osoby na odôvodnenie príslušného rozhodnutia, a rozhodnutie by mohlo obsahovať odkaz na tieto prvky.

…

(48) Vzhľadom na to, že v tejto smernici sa ustanovujú minimálne pravidlá, členské štáty by mali môcť rozšíriť práva stanovené v tejto smernici s cieľom poskytnúť vyššiu úroveň ochrany. Úroveň ochrany poskytovaná členskými štátmi by nemala byť nikdy nižšia ako normy ustanovené v charte alebo EDĽP, ako ich vykladá Súdny dvor a Európsky súd pre ľudské práva.“

7 Článok 1 smernice 2016/343 s názvom „Predmet úpravy“ stanovuje:

„Touto smernicou sa stanovujú spoločné minimálne pravidlá týkajúce sa:

a) určitých aspektov prezumpcie neviny v trestnom konaní;

b) práva byť prítomný na súdnom konaní v trestnom konaní.“

8 Článok 2 tejto smernice, nazvaný „Rozsah pôsobnosti“, znie:

„Táto smernica sa vzťahuje na fyzické osoby, ktoré sú podozrivými alebo obvinenými osobami v trestnom konaní. Uplatňuje sa vo všetkých štádiách trestného konania, a to od momentu, keď je osoba podozrivá alebo obvinená zo spáchania trestného činu alebo údajného trestného činu, až po nadobudnutie právoplatnosti konečného rozhodnutia o tom, či táto osoba predmetný trestný čin spáchala.“

9 Článok 4 tejto smernice s názvom „Verejné vyhlásenia o vine“ v odseku 1 stanovuje:

„Členské štáty prijmú potrebné opatrenia, aby sa zabezpečilo, že pokiaľ sa zákonným spôsobom nepreukáže vina podozrivej alebo obvinenej osoby, táto osoba sa vo verejných vyhláseniach orgánov verejnej moci ani v súdnych rozhodnutiach, okrem rozhodnutí o vine, nebude označovať za vinnú. Nie sú tým dotknuté úkony prokuratúry, ktoré majú za cieľ dokázať vinu podozrivej alebo obvinenej osoby, ani predbežné rozhodnutia procesnej povahy, ktoré prijmú justičné alebo iné príslušné orgány a ktoré sú založené na podozrení alebo usvedčujúcich dôkazoch.“

10 Článok 14 tej istej smernice s názvom „Transpozícia“ v odseku 1 stanovuje:

„Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do 1. apríla 2018. Bezodkladne o tom informujú Komisiu.

Členské štáty uvedú v uvedených ustanoveniach priamo pri prijatí alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze a jeho znenie upravia členské štáty.“

Bulharské právo

11 Podľa článku 381 Nakazatelno procesualen kodeks (Trestný poriadok, ďalej len „NPK“) akákoľvek obvinená osoba, ktorá uznala svoju vinu, má možnosť po skončení vyšetrovania uzavrieť dohodu s prokurátorom prostredníctvom svojho advokáta.

12 Článok 381 ods. 5 NPK stanovuje:

„Dohoda musí byť uzatvorená písomne a obsahovať súhlas týkajúci sa týchto záležitostí:

1. to, že skutok bol spáchaný, že ho spáchala obvinená osoba, že k nemu došlo jej zavinením, že tento skutok je trestným činom, ako aj právnu kvalifikáciu tohto skutku[.]

…“

13 Článok 381 ods. 7 NPK stanovuje:

„Ak sa konanie týka viacerých osôb…, dohoda môže byť uzatvorená niektorými z týchto osôb…“

14 Článok 382 ods. 5 NPK znie:

„Súd môže navrhnúť zmeny dohody, ktoré sa prejednajú spolu s prokurátorom a advokátmi obvinených osôb. Obvinená osoba sa vypočuje ako posledná.“

15 Podľa článku 382 ods. 7 NPK súd schváli dohodu, ak nie je v rozpore so zákonom a dobrými mravmi.

16 Článok 383 ods. 1 NPK stanovuje, že dohoda má účinky právoplatného rozsudku.

17 Podľa článkov 12 až 14 zakon za grzdanata registratssia (zákon o registrácii občanov) sa označenie bulharských štátnych príslušníkov uskutočňuje prostredníctvom troch prvkov, konkrétne krstného mena, mena odvodeného od otcovho mena a priezviska. Taktiež majú jedno vnútroštátne identifikačné číslo stanovené v článku 11 ods. 1 tohto zákona, ktoré ako administratívny identifikátor umožňuje dotknutú osobu jasne identifikovať.

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

18 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že AH, PB, CX, KM, PH a MH sú stíhaní z dôvodu ich údajnej príslušnosti k organizovanej zločineckej skupine od novembra 2014 do novembra 2015, ktorá pôsobila v Sofii (Bulharsko). Cieľom tejto skupiny bolo obohacovať sa výrobou falšovaných úradných dokladov alebo falšovaním obsahu týchto dokladov, t. j. preukazov totožnosti a vodičských preukazov pre motorové vozidlá. Obžaloba tvrdí, že týchto šesť osôb sa spolčilo do organizovanej zločineckej skupiny a prideľovalo si úlohy s cieľom dosiahnuť spoločný zločinecký zámer.

19 Jedna z týchto osôb, konkrétne MH, vyjadrila želanie uzavrieť s prokurátorom dohodu, v ktorej uznala svoju vinu výmenou za nižší trest.

20 Podľa informácií uvedených v rozhodnutí vnútroštátneho súdu ďalších päť obvinených osôb (ďalej len „päť obvinených osôb“) dalo „procesný súhlas“ s uzavretím takej dohody medzi MH a prokurátorom, pričom výslovne uviedli, že to neznamená, že uznávajú svoju vinu a vzdávajú sa svojho práva trvať na svojej nevine.

21 Z opisu skutkových okolností v dohode uzatvorenej medzi prokurátorom a MH vyplýva, že MH bol členom organizovanej zločineckej skupiny s piatimi obvinenými osobami. Všetky obvinené osoby sú v nej označené rovnako, t. j. ich krstným menom, menom odvodeným od otcovho mena, priezviskom a ich vnútroštátnym identifikačným číslom. Jediný rozdiel v spôsobe, akým sú tieto osoby označené, spočíva v skutočnosti, že MH je okrem iného označený jeho dátumom a miestom narodenia, adresou, štátnou príslušnosťou, etnickou príslušnosťou, rodinným stavom, ako aj predchádzajúcimi súdnymi záznamami.

22 V súlade s vnútroštátnymi procesnými pravidlami bola táto dohoda predložená na schválenie vnútroštátnemu súdu, ktorý je oprávnený ju zmeniť a doplniť.

23 Tento súd sa v tejto súvislosti pýta, či je v súlade s článkom 4 ods. 1 smernice 2016/343, ak v texte dohody predmetnej vo veci samej je päť obvinených osôb, ktoré neuzavreli túto dohodu a pre ktoré sa vec prejednáva v riadnom trestnom konaní, jasne a výslovne uvedených ako členovia organizovanej zločineckej skupiny a tieto osoby sú označené krstným menom, menom odvodeným od otcovho mena, priezviskom a ich vnútroštátnym identifikačným číslom.

24 Na jednej strane uvádza, že podľa ustálenej vnútroštátnej judikatúry musí text dohody presne zodpovedať textu obžaloby, v ktorom sú všetky obvinené osoby označené ako spolupáchatelia trestného činu. Okrem toho uvedenie spolupáchateľov trestného činu môže mať veľký vplyv na to, aby boli naplnené podstatné znaky dotknutého protiprávneho aktu, pretože v súlade s bulharským právom sú na vytvorenie organizovanej zločineckej skupiny potrebné najmenej tri osoby.

25 Vnútroštátny súd na druhej strane uvádza, že článok 4 ods. 1 smernice 2016/343 zakazuje súdu označiť obvinenú osobu za vinnú v inom rozhodnutí než v rozhodnutí o vine. Pýta sa, či sa treba domnievať, že päť obvinených osôb, vo vzťahu ku ktorým sa vo veci postupuje v riadnom trestnom konaní, je

označovaných za vinných, pokiaľ sa v úradnom súdnom rozhodnutí uvádzajú ako spolupáchatelia dotknutého trestného činu spolu s uvedením ich krstného mena, mena odvodeného od otcovho mena, priezviska a ich vnútroštátneho identifikačného čísla.

26 Za týchto podmienok Specializiran nakazatelen săd (Špecializovaný trestný súd, Bulharsko) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Je vnútroštátna judikatúra vyžadujúca, aby sa v texte dohody (uzatvorenej v rámci trestného konania) za páchateľa predmetného trestného činu označila nielen obvinená osoba, ktorá pri uvedenom trestnom čine uznala svoju vinu a uzatvorila túto dohodu, ale taktiež ostatné obvinené osoby, spolupáchatelia trestného činu, ktoré túto dohodu neuzatvorili, neuznali svoju vinu a proti ktorým sa vo veci postupuje v riadnom trestnom konaní, avšak ktoré súhlasia s tým, aby táto prvá obvinená osoba dohodu uzatvorila, v súlade s článkom 4 ods. 1 prvou vetou smernice 2016/343 v spojení s prvou vetou odôvodnenia 16 a s odôvodnením 17 tejto smernice?“

27 Predseda Súdneho dvora rozhodnutím z 22. júna 2018 rozhodol o prednostnom prejednaní tejto veci podľa článku 53 ods. 3 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora.

O prejudiciálnej otázke

28 Hoci návrh na začatie prejudiciálneho konania spresňuje, že päť obvinených osôb dalo „procesný súhlas“ s uzavretím dohody medzi MH a prokurátorom zahrňujúcej uznanie jej viny výmenou za nižší trest, treba na úvod uviesť, že Súdnemu dvoru nie je položená otázka prípadného súladu vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá by prípadné súdne schválenie takej dohody podmieňovala súhlasom týchto osôb, s právom Únie.

29 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 4 ods. 1 smernice 2016/343 má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby v dohode, v ktorej obvinená osoba uzná svoju vinu výmenou za nižší trest a ktorú musí schváliť vnútroštátny súd, sa ako spolupáchatelia predmetného trestného činu výslovne uvádzali nielen táto osoba, ale aj ostatné obvinené osoby, ktoré svoju vinu neuznali a sú stíhané v rámci samostatného trestného konania.

O uplatniteľnosti smernice 2016/343

30 Na úvod treba preskúmať, či je smernica 2016/343 uplatniteľná za takých okolností, o aké ide vo veci samej.

31 Po prvé je nesporné, že táto smernica je uplatniteľná *ratione temporis*. V tejto súvislosti stačí konštatovať, že vnútroštátny súd ešte neschválil dohodu predmetnú vo veci samej a že k jej prípadnému schváleniu nevyhnutne dôjde až po uplynutí lehoty na prebratie smernice 2016/343, teda po 1. apríli 2018.

32 Smernica 2016/343 je po druhé uplatniteľná aj *ratione personae*. Podľa svojho článku 2 sa táto smernica vzťahuje na fyzické osoby, ktoré sú podozrivými alebo obvinenými osobami v trestnom konaní. Uplatňuje sa vo všetkých štádiách trestného konania, a to od okamihu, keď je osoba podozrivá alebo obvinená zo spáchania trestného činu alebo údajného trestného činu, až po nadobudnutie právoplatnosti konečného rozhodnutia o tom, či táto osoba predmetný trestný čin spáchala.

33 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že v trestnom konaní vo veci samej je obvinených päť osôb a že ešte nebolo prijaté konečné rozhodnutie o tom, či sú tieto osoby vinné zo spáchania predmetného trestného činu.

34 Uvedené rozhodnutie je po tretie uplatniteľné *ratione materiae* v rozsahu, v akom predmetná dohoda vo veci samej patrí do kategórie „súdnych rozhodnutí, iných ako rozhodnutí o vine“ uvedenej v článku 4 ods. 1 smernice 2016/343. Takáto dohoda, ktorá je uzavretá medzi prokurátorom a obvinenou osobou, totiž na jednej strane po schválení súdom predstavuje súdne rozhodnutie, ako to uviedol generálny advokát v bodoch 37 až 42 svojich návrhov.

35 Na druhej strane predmetná dohoda vo veci samej nerozhoduje o vine obvinených piatich osôb. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že samotná skutočnosť, že sa táto dohoda vyslovuje o vine MH, nie je spôsobilá vylúčiť kvalifikáciu rozhodnutia „iného ako rozhodnutia o vine“ vo vzťahu k piatim obvineným osobám. Ako totiž uviedol vnútroštátny súd, tá istá dohoda môže predstavovať rozhodnutie vo veci samej pre osobu, ktorá ju uzavrela a ktorá teda môže byť považovaná za vinnú, ale nie pre ostatné obvinené osoby, ktoré dohodu neuzavreli. Iný výklad článku 4 ods. 1 smernice 2016/343 by mal za následok, že na päť obvinených osôb by sa už nevzťahovali záruky stanovené týmto ustanovením. Taký výklad by bol v rozpore s cieľom smernice, ako vyplýva z jej odôvodnenia 9, ktorým je posilniť právo na spravodlivý proces v trestnom konaní.

O povinnosti uvedenej v článku 4 ods. 1 prvej vete smernice 2016/343

36 Podľa článku 4 ods. 1 prvej vety smernice 2016/343 prislúcha členským štátom, aby prijali opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby konkrétne súdne rozhodnutia, okrem rozhodnutí o vine, neoznačovali podozrivú alebo obvinenú osobu za vinnú, kým sa jej vina nepreukáže zákonným spôsobom.

37 Z odôvodnenia 16 smernice 2016/343 vyplýva, že cieľom tohto ustanovenia je zaručenie prezumpcie neviny. Podľa tohto odôvodnenia by takéto súdne rozhodnutia teda nemali vzbudzovať dojem, že táto osoba je vinná.

38 V tomto kontexte treba konštatovať, že cieľom smernice 2016/343, ako to vyplýva z jej článku 1 a odôvodnenia 9, je zaviesť jednotné minimálne pravidlá uplatniteľné na trestné konania týkajúce sa určitých aspektov prezumpcie neviny a práva byť prítomný na súdnom konaní (rozsudok z 19. septembra 2018, Milev, C-310/18 PPU, EU:C:2018:732, bod 45).

39 Cieľom tejto smernice je teda posilniť dôveru členských štátov v systém trestného súdnictva ostatných členských štátov, ako to vyplýva z jej odôvodnení 4, 5 a 10.

40 Hoci článok 4 ods. 1 smernice 2016/343 ponecháva členským štátom voľnú úvahu pri prijímaní opatrení potrebných na účely tohto ustanovenia, nemení to nič na tom, ako vyplýva z odôvodnenia 48 tejto smernice, že úroveň ochrany poskytovaná členskými štátmi by nemala byť nikdy nižšia ako normy stanovené Chartou a EDĽP, najmä tie, ktoré sa týkajú prezumpcie neviny.

41 V tejto súvislosti treba uviesť, že prezumpcia neviny je zakotvená v článku 48 Charty, ktorý zodpovedá článku 6 ods. 2 a 3 EDĽP, ako to vyplýva z vysvetliviek k Charte. Z toho podľa článku 52 ods. 3 Charty vyplýva, že na účely výkladu článku 48 Charty treba ako úroveň minimálnej ochrany vziať do úvahy článok 6 ods. 2 a 3 EDĽP [v súvislosti s článkom 17 Charty pozri analogicky rozsudok z 21. mája 2019, Komisia/Maďarsko (právo na užívanie poľnohospodárskych pozemkov), C-235/17, EU:C:2019:432, bod 72 a citovanú judikatúru].

42 Pri neexistencii presných informácií v smernici 2016/343 a v judikatúre týkajúcej sa článku 48 Charty k otázke, ako treba určiť, či sa osoba v súdnom rozhodnutí označuje za vinnú, je potrebné sa na účely výkladu článku 4 ods. 1 smernice 2016/343 inšpirovať judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúcou sa článku 6 ods. 2 EDĽP.

43 V tejto súvislosti Európsky súd pre ľudské práva dospel k záveru, že zásada prezumpcie neviny je porušená, ak súdne rozhodnutie alebo oficiálne vyhlásenie týkajúce sa obvineného pri neexistencii konečného odsúdenia obsahuje jasné vyhlásenie, podľa ktorého sa dotknutá osoba dopustila daného trestného činu. Tento súd v tejto súvislosti zdôraznil význam výrazov použitých súdnymi orgánmi, ako aj osobitných okolností, za ktorých boli formulované, a povahy a kontextu predmetného konania (pozri v tomto zmysle ESĽP, 27. februára 2014, Karaman v. Nemecko, ES:ECHR:20140227JUD001710310, bod 63).

44 Uvedený súd uznal, že v komplexných trestných konaniach, v ktorých je viacero podozrivých, o ktorých nemožno rozhodnúť spoločne, sa môže stať, že vnútroštátny súd nevyhnutne musí pri posudzovaní viny obvinených uviesť účasť tretích osôb, o ktorých sa možno bude ďalej rozhodovať osobitne. Spresnil však, že ak musia byť predložené skutočnosti týkajúce sa účasti tretích osôb, dotknutý súd by mal zabrániť oznamovaniu väčšieho množstva informácií, než je potrebné, na analýzu právnej zodpovednosti osôb postavených pred tento súd. Okrem toho Súdny dvor zdôraznil, že odôvodnenie súdnych rozhodnutí musí byť formulované tak, aby sa vylúčilo vydanie prípadného predčasného rozhodnutia týkajúceho sa viny dotknutých tretích osôb, ktoré by mohlo ohroziť spravodlivé preskúmanie skutočností, ktoré sú im kladené za vinu, v rámci samostatného konania (pozri v tomto zmysle ESĽP, 27. februára 2014, Karaman v. Nemecko, ES:ECHR: 20140227JUD001710310, body 64 a 65; pozri tiež ESĽP, 23. februára 2016, Navalnyy a Ofitserov v. Rusko, ES:ECHR:2016:0223JUD004663213, bod 99).

45 Vzhľadom na túto judikatúru a ako v podstate uviedol generálny advokát v bode 91 svojich návrhov, treba článok 4 ods. 1 smernice 2016/343 vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby sa v dohode, akou je predmetná dohoda vo veci samej, ktorú musí vnútroštátny súd schváliť, uvádzala účasť obvinených osôb, iných ako je osoba, ktorá túto dohodu uzavrela, a takto uznala svoju vinu, ale o ktorých sa rozhodne osobitne a označia sa jednak pod podmienkou, že toto uvedenie je nevyhnutné na kvalifikáciu právnej zodpovednosti osoby, ktorá uvedenú dohodu uzavrela, a jednak že v tej istej dohode sa jasne uvádza, že tieto ostatné osoby sú stíhané v rámci samostatného trestného konania a že ich vina nebola zákonným spôsobom preukázaná.

46 V tejto súvislosti je na účely preskúmania dodržania prezumpcie neviny potrebné vždy analyzovať súdne rozhodnutie a jeho odôvodnenie ako celok a s prihliadnutím na osobitné okolnosti, za ktorých bolo prijaté. Ako na pojednávaní uviedla Komisia, akýkoľvek výslovný odkaz v určitých častiach súdneho rozhodnutia na neexistenciu viny spoluobvinených by bol zbavený svojho zmyslu, ak by sa ostatné časti tohto rozhodnutia mohli chápať ako predčasné potvrdenie ich viny.

47 Vnútroštátny súd v prejednávanej veci uvádza, že ako to stanovuje vnútroštátne právo, na vytvorenie organizovanej zločineckej skupiny je potrebná účasť najmenej troch osôb. Zdá sa teda, že z rozhodnutia vnútroštátneho súdu s výhradou overenia vnútroštátnym súdom vyplýva, že uvedenie piatich osôb stíhaných ako spolupáchateľov trestného činu v dohode, o akú ide vo veci samej, je potrebné na preukázanie viny MH na základe jeho účasti v organizovanej zločineckej skupine.

48 Zdá sa však, že dohoda, o akú ide vo veci samej, ako je predložená vnútroštátnemu súdu na schválenie, jasne neuvádza, že päť osôb je obvinených samostatne a že ich vina nebola zákonným spôsobom preukázaná, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu. Pri neexistencii takého spresnenia môže táto dohoda tieto osoby označovať za vinné, hoci ich vina v rozpore s článkom 4 ods. 1 smernice 2016/343 ešte nebola zákonným spôsobom preukázaná.

49 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania však vyplýva, že vnútroštátny súd má podľa vnútroštátneho práva možnosť v rámci schvaľovacieho konania zmeniť znenie uvedenej dohody. Za týchto podmienok článok 4 ods. 1 tejto smernice vyžaduje, aby dohoda, o akú ide vo veci samej, bola schválená až po prípadnej zmene, v ktorej sa jasne uvedie, že päť obvinených osôb je stíhaných v samostatnom trestnom konaní a že ich vina nebola zákonným spôsobom preukázaná.

50 Za týchto podmienok treba na položenú otázku odpovedať tak, že článok 4 ods. 1 smernice 2016/343 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby v dohode, v ktorej obvinená osoba uzná svoju vinu výmenou za nižší trest a ktorú musí schváliť vnútroštátny súd, sa ako spolupáchatelia predmetného trestného činu výslovne uviedli nielen osoba, ktorá túto dohodu uzavrela, ale aj iné obvinené osoby, ktoré svoju vinu neuznali a ktoré sú stíhané v samostatnom trestnom konaní, pod podmienkou, že ich uvedenie je jednak nevyhnutné na kvalifikáciu právnej zodpovednosti osoby, ktorá uvedenú dohodu uzavrela, a jednak že v tej istej dohode sa jasne uvedie, že tieto ostatné osoby sú stíhané v rámci samostatného trestného konania a že ich vina nebola zákonným spôsobom preukázaná.

O trovách

51 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

Článok 4 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/343 z 9. marca 2016 o posilnení určitých aspektov prezumpcie neviny a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby sa v dohode, v ktorej obvinená osoba uzná svoju vinu výmenou za nižší trest a ktorú musí schváliť vnútroštátny súd, ako spolupáchatelia predmetného trestného činu výslovne uviedli nielen osoba, ktorá túto dohodu uzavrela, ale aj iné obvinené osoby, ktoré svoju vinu neuznali a ktoré sú stíhané v samostatnom trestnom konaní, pod podmienkou, že ich uvedenie je jednak nevyhnutné na kvalifikáciu právnej zodpovednosti osoby, ktorá uvedenú dohodu uzavrela, a jednak že v tej istej dohode sa jasne uvedie, že tieto ostatné osoby sú stíhané v rámci samostatného trestného konania a že ich vina nebola zákonným spôsobom preukázaná.

Podpisy